DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICO-OBSTETRICIA DE EXTRACTIONE PLACENTAE

QUAM CONSENSU

GRATIOSAE FACULTATIS MEDICAE

PRO LICENTIA

GRADUM MEDICINAE DOCTORIS

RITE ASSEQUENDI

ERUDITORUM EXAMINI SUBMITTIT

DIE XXIII. JUNII A. MDCCLXXXIII.

CAROLUS FRIDER. GEIGER

SCHOPFHEMIO - BADENSIS

IN AUDITORIO ACADEMICO MINORI.

HORA CONSUETA.

ARGENTORATI,

Typis LORENZII & SCHULERI, Direct. Nobilit. Typogr.

SERENISSIMO

PRINCIPI AC DOMINO

CAROLO FRIDERICO

MARCHIONI BADENSI

ET

HOCHBERGENSI

LANDGRAVIO SAUSENBERGENSI

COMITI SPONHEIMENSI

ET EBERSTEINENSI

DYNASTAE IN ROETELN, BADENWEILER,

LAHR, MAHLBERG ET KEHL &c. &c.

REGII AB ELEPHANTO ORDINIS EQUITI

PRINCIPI MARCHIONI.

AC

DOMINO DOMINO

CLEMENTISSIMO

HOC QUIDQUID EST PAGELLARUM

DEVOTISSIMA MENTE

SACRAS ESSE CUPIT.

AUCTOR.

§. I.

Quamvis eo quidem inter ſe convenerint hiſce temporibus obſtetriciarum ſcientiarum periti, ut aliquod parvulum licet temporis ſpatium, infantis enixum inter atque placentae extractionem eſſe, non amplius nolint, nondum tamen quid omni caſu fieri debeat, bene determinatum eſt, aliis omnia naturae committentibus, aliis forſan huius viribus nimium diffidentibus. Hinc mihi propoſitum eſt, collatis auctorum ſententiis & ſtudioſe penſitatis obſervationibus, eruere, quid quovis in caſu agendum ſit; exponam igitur primo placentae ſeceſſum ſi omnia ſecundum naturam fiunt, deinde eos adducam ubi non bene ſuum opus abſolvit illa.

§. II.

VETERUM OPINIO.

Neminem qui ſcientiis ad rem obſtetriciam pertinentibus operam navat, latet, ſaeculi ſpatium parum ſuperare tempus ex quo ſtudioſe coluntur, coecum fuiſſe ante manuum opificium a mulieribus exercitum, & viros doctos, ſi

ullum,

ullum, perfectum ſaltem nunquam & re tanti momenti dignum in illas poſuiſſe ſtudium. Quum igitur, gravi obveniente caſu, bonae mulierculae medicum hominem in auxilium vocavere, non ſemper eam opem tulit hic, quae a peritiſſimo poſtulari ſed qualis a viro reliquis in medicinae partibus verſato expectari queat. Non poſſum enim illam, de HIPPOCRATIS, circa extractionem placentae, doctrina, ferre ſententiam, quam tuliſſe nonnullos auctores (α) lego; apparebitque, ſi loca, quae mox adducam, attento animo perleguntur, meliorem, circa naturalem placentae ſeceſſum, non habuiſſe ideam illum, quam ſequentes omnes ad LEVRETI & PUZOS tempora uſque; atque unice differre praecepta a MAURICEAU uſque ab illis, quae hic, eumque ſequentes praecipue coluere, quod HIPPOCRATES exitum acceleraverit medicamentis, MAURICEAU manu. Uterque ſi facillime & citiſſime non exiit placenta ſponte, ante ſolutionem funis opem tulit, uterque, ſi huic non ceſſit illa, naturae curam commiſit, uterque etiam putreſcentem corpus inficere novit.

Dicit nimirum HIPPOCRATES (*a*) niſi facillime cedat placenta, per gradus & ſine vi funem eſſe trahendum, *nondum ſoluto infante*, ne ſubita extractione inflammatio oriatur. Quod ut fiat infantem utri impoſuit aqua repleto, & foraminulo perforato, ut, dum aquae ſucceſſivo exitu uter comprimebatur, tenderetur funis atque ſenſim educeret infantem. Alibi (*b*) ſternutatorio placentam expellit, naſum ſimul & os obturans. Alio iterum in loco (*c*) vult placentam quae non

(α) HARTTRAMFFT, Diſſ. *de non differenda ſecundinarum extractione.* Lipſ. 1735. §. XII. GEHLER, *de utero ſecundinas expellente.* Diſſ. 2da. Lipſ. 1767. §. III. HIPPOCRATEM in illam auctorum claſſem ponunt qui differendam ſuadent extractionem.

(*a*) *De ſuperfoetatione*, Cap. 3.

(*b*) *Aphoriſm.* 49, Sect. V. 3. *Epidem.* L. II.

(*c*) *De Morb. Mulierum.* L. I. c. 49—53.

non ſequitur, dolores ventris creare & febres cum frigore, egreſſa autem illa in ſanationem redire foeminam; placentam ut plurimum corrumpi & ſexto ſeptimo die, vel & citius, exire. Dantur aromatica, quibus ſi non promovetur, putredine diffluet.

CELSUS (*d*) ſecundinas potione aquae pellit cui ſal ammoniacum ſ. dictamnus creticus adiectus eſt; deinde (*e*) praecipit, ubi de partu foetus mortui agit, protractum infantem tradi miniſtro, qui eum ſupinis manibus ſuſtineat, medicum deinde ſiniſtra manu leniter trahere ita, ne funem abrumpat, dextraque eum ſequi uſque ad ſecundas, hiſque ultimis apprehenſis, venulas membranulasque omnes eadem ratione manu diducere a vulva, totumque illud extrahere, & quicquid intus praeterea concreti ſanguinis remanet.

AETIUS (*f*) atque PAULUS (*g*) parimode ac Hippocrates, placentam putredine ſolutam ſponte diffluere aſſerunt. Idem poſthinc AVICENNA (*h*).

ALBUCASES (*i*) ait: Si retinetur ſecundina, fac ſternutare mulierem; ſi non ſequitur, fumiga uterum; ſi nec tum obeditur, manum ingere & exime, vel adhaerentem prius ſolve. Si nihil efficis iſtis, cave ne fatigeris, & deſperes.

MERCURIALIS (*) Si partus debet eſſe legitimus, neceſſe eſt poſt foetum exeat ſecundina. Saepe fit ut ſecundina retineatur. Idem quod foetum mortuum, etiam placentam expellit.

 BONA-

(*d*) *De Medicina*, L. V. c. 25, n. 13.

(*e*) L. VII. c. 29.

(*f*) *Med. Art. Principes*, T. II. p. 791.

(*g*) *Oper. Lugd.* 1589, p. 635.

(*h*) L. III. Fen. 21. Tract. I. c. 16.

(*i*) *De Affectibus Mulierum*, c. 79, v. SPACHII *Gynaeciorum Libri*, p. 447.

(*) *De Morbis Mulier.* L. III. C. 4. SPACH. p. 237.

Bonacioli & reliqui quos Spachius congeſſit auctores eadem carmina canunt.

Eucharius Rhodion (*k*) pellentia ordinat medicamenta, & lenem funis adductionem, ſi placentae quid in foribus apparet; omnino vero a valida quacunque agitatione eſſe abſtinendum, & naturae potius expulſionem committendam.

Paré (*l*) quam primum excluſus foetus eſt, extrahi iubet placentam, ne os uteri claudatur, & dein funem ligari; extractionem autem primo fune, tum manu molitur ſimulque medicamenta exhibet.

§. III.

RECENTIORES EXTRACTIONEM FESTINANTES.

Recentiores a Mauriceau incipiunt, cognitionis verae obſtetriciae non reſtauratore, ſed primo fundatore; ille vult (*m*) quam primum natus eſt foetus, nondum diſciſſo fune, manu una funem tenente & perparum ne adhibita vi rumpatur adducente, altera utero intromiſſa ſolvi & educi placentam, femina interim tuſſiendo, ſternutando, quin arte vomitus ciendo, miniſtro vero abdomen manu leniter fricando, excluſionem promovente. Pellentia ore aſſumta medicamenta ab aliis commendata damnat.

Deventer (*n*) fune abſciſſo omnem operam ſine mora ſecundis extrahendis impendendam eſſe; nunquam neque attrahendum funem, neque medicamenta danda eſſe quae pla-

(*k*) *De Partu hominis.* 1532. C. VI. p. 26.

(*l*) *Les Oeuvres d'*Ambroise Paré, fol. Par. 1585. L. 24. c. 17.

(*m*) *Mal. des femmes groſſes* Par. 1712. p. 248.

(*n*) *Novum Lumen.* I. p. 125.

placentam extrudant. Manum vel ante funis abſciſſionem eſſe ingerendam, ſi bene valet infans.

Ante funis diſciſſionem, manum introducit VAN HOORN. (*o*).

Videtur utique DIONIS (*p*) naturae in expellenda placenta virtutem bene perſpectam habuiſſe, aevi autem quo vixit conſuetudini reſiſtere auſum non eſſe, & hinc praeceptis quae MAURICEAU dedit, ſeſe accommodaſſe, maluiſſe tamen funem prius abſcindi, & placentam quae moderato auxilio non obedit, vi non avelli, ſpontaneam potius ſolutionem aliquot elapſis horis expectari.

Naturalis placentae eductio ſecundum LA MOTTE (*q*) fit, funem quam primum natus eſt puer attrahendo, & feminae ut propriis conatibus, tuſſi, vomitu &c. ſubveniat, imperando, extracta placenta diſſecatur funis.

Inter hujus claſſis auctores nemo ETTMÜLLERO (*r*) magis nuperrimorum menti ſeſe appropinquavit, agnovit enim uterum prouti foetum ita & ſecundas propria vi expellere (l. c. VIII), haſque relinqui praeſtare, quam manus remediorumque nimis violenta opera omnia turbari (§. XIII); eatenus vero hoc potius loco ponendus erit, quatenus plus minus acceleratam uteri contractionem ignoravit. Dicit enim, ſi moram agant ſecundinae, ante quam praeſcindatur funiculus, levi huius tractione exitum promoveat obſtetrix, & cohortetur mulierem ut priſtinos conatus repetat, ſique firmius adhaereant, abſciſſo nunc fune manum utero immittat, & ſimul interna atque externa mollientia vel ſtimulantia, prout neceſſe eſt,

 dentur

(*o*) Die zwo Wehmütter, Leipz. 1737. p. 64.

(*p*) *Traité des Accouchemens.* Par. 1718. p. 219.

(*q*) *Traité des Accouchemens.* Par. 1722. 4. p. 160.

(*r*) *De ſecundinarum excluſione* Reſp. SCHUSTER, Lipſ. 1726.

dentur remedia (§. IX-XII); quod ſi vero omnia in caſſum fuerint adhibita, naturae totum negotium relinquendum.

Confeſtim etiam, ligato vero antea fune & abſciſſo, educi placentam ſuadet DENYS (*s*), quamvis alios naturae rem committere bene ſciverit, ſola vero prudenti manuum opera utitur, parturientis nixus, prementes, ſternutatorios &c. in totum damnans.

CHAPMAN (*t*) natum infantem protinus ſemovet, & manum, ne claudatur orificium continuo, immittit.

Celebris olim huius urbis obſtetricans FRIDIUS penitus MAURICEAU conſentiit, iubens nondum ſecto fune manu utero immiſſa depromi placentam, eaque doctrina diſcipulos HARTTRAMFFT (*u*) STUART (*x*), THEBESIUM (*y*), FILIUM (*z*), imbuit; eatenus vero ultimus mechaniſmi partus principiis nutritus abſcedit, quod antea infantem diſciſſo fune removeat, tentet num leni funis adductione ſequatur placenta & ſternutationem &c. adhiberi nolit.

VIARDEL (*a*) non ligatum funem adducit & feminae conatus petit, quodſi non ſuccedit, ſcindit funem & pellentia matri dat, hiſque non proficuis, manum utero ingerit.

PLEVIER (*b*) funiculum curat, & ſi, dum hoc fit, placenta ſponte non elabitur, protinus manu ingeſta eam eximit.

Ex-

(*s*) *Over het Ampt der Vroedmeeſters* &c. Leyd. 1733. p. 275. ſq.

(*t*) *A Treatiſe on the Improvement of Midwifery*, Lond. 1759. p. 131.

(*u*) Diſſ. cit. p. 7.

(*x*) Diſſ. *de Secundinis ſalutiferis ac nocivis.* Arg. 1736. p. 30.

(*y*) Hebammenkunſt. §. 303.

(*z*) Anfangsgründe der Geburtshülfe, §. 195, 202.

(*a*) *Obſ. ſur la pratique des Acc.* Par. 1748. p. 194.

(*b*) *De Gezuiverde Vroedkonſt*, Amſt. 1751. 4. p. 82.

Expeditiſſimum videtur BURTONO (*c*), nato fetu & diſſecto fune, ſine mora manu placentam decerpere, quod eo momento facile admodum & nullo modo dolorificum eſt.

Prius quam funis ratio habeatur ut manu ex utero petatur placenta jubet. MESNARD, (*d*).

BOEHMER (*e*), ſi adducendo funem non ſtatim exit placenta, manu immiſſa eximit.

§. IV.

RECENTIORES A NATURA EXPULSIONEM EXPECTANTES.

Anatomica pollens ſcientia ſubtili RUYSCH (*f*), muſculares in gravidi uteri fundo animadvertit fibras copioſiores quam in reliqua hujus viſceris parte, videbantur ipſi a natura datae eſſe, ut contractione placentam fundo inhaerentem propellant; hanc igitur manu extrahi non debere, qua certo ſeſe exinanibit matrix, ſuadet.

A contractione uteri pendere ſeparationem placentae perſpexit MONRO (*g*).

Solum eſſe naturae opus & ſequelam illius qui foetum produxit laboris placentae exitum egregie docuit PUZOS (*h*), parum communiter auxilii petere, ſub lenibus qui adſunt doloribus extus abdomen fricandum, & explorandum eſſe hinc

(*c*) *Syſtème nouveau & compl. de l'Art des Acc.* trad. par LE MOINE. Par. 1771. T. I. p. 197.

(*d*) *Guide des Acc.* Par. 1753. p. 200.

(*e*) Diſſ. *de ſolvendis & extrahendis ſecundinis* R. SPANNAGEL. Hal. 1759. p. 34.

(*f*) *Tractatio de Muſculo in fundo uteri obſervato.* Amſt. 1726. p. 9.

(*g*) *Eſſ. & Obſ. de Médecine de la Soc. d'Edinb.* T. II. n. 11. p. 298.

(*h*) *Tr. des Accouch.* 4. Par. 1759. p. 141.

hinc inde num orificio uteri appropinquet placenta, quo facto, si dolores debiles tardius superent id, exitum fovere spiritus contentionem manuumque inflationem, quae nondum soluta placenta plurimum nocent.

Ita & LEVRETUS (*i*) qui eximie, forsan nimis mathematice, mechanismum partus exposuit, ex foetus exclusione illam qua placenta semovetur deduxit, docuitque separationem tempore a natura definito praestari, & artis esse, illo momento extractionem promovere.

OULD (*k*) viribus uteri expelli placentam docet, lenes commendat funis adductiones & nixus uteri, damnat violentas, & manus usum; huncque non nisi conditiones praeternaturale quid offerant, concedit.

Uteri etiam contractiones expectavit SMELLIE (*l*), quibus soluta placenta, funis tractione, motibus feminae, & si requiritur manus intromissione, e corpore exit.

Expectatione & funis prudente adductione quinque sive decem minutis semper placentam eduxit PUGH (*m*), manum, nisi ruptus fuerit funiculus, non introduxit & nunquam vomitum civit.

CRANZ (*n*) contractiones uteri expectat, deinde funem moderate attrahit.

ROEDERER (*o*) in partu facili sua sponte placentam, vel leniorem funiculi tractionem sequi docet, unice igitur id agit, ut prudenter funiculum adducat, quam primum gemellos non adesse certus est.

Con-

(*i*) *Art des Accouchemens* §. 773. sq.

(*k*) *Treatise of Midwifery.* Lond. 1767. 8. p. 67. &c.

(*l*) *Traité de la théorie & pratique des Acc.* Par. 1754. T. I. p. 241.

(*m*) *A Treatise of Midwifery.* Lond. 1754. p. 25.

(*n*) Einleitung in eine wahre Hebammenkunst, Wien, 1756. p. 51.

(*o*) *Elementa artis obstetriciae.* Goett. 1766.

Contractiones placentae non anticipari vult VAN SWIETEN (*p*).

Nunquam ſibi deeſſe naturam, quae nullo in caſu non abſolvet ſuum opus, modo detur mora; ubicunque manus inducebatur aegrius convaluiſſe mulieres: verba ſunt HARVIE (*q*). Sub uteri contractione fricetur abdomen, tantummodo adducatur funiculus ut tenſus ſit, ſique digitis ostio uteri admotis placenta percipitur, attrahatur ille.

Concludit GEHLER (*r*) in ſtatu naturali placentam, ſi foetum non ſtatim ſequatur, nunquam eſſe medicamentorum auxilio movendam, ſed expectandos eſſe naturae motus & uteri contractiones.

Semper naturae relinquit expulſionem placentae VOGEL (*) niſi haec oſtio uteri adhaereat.

Similia docet PLENCK (*s*). Conciſe SAXTORPH (*t*) theoriam placentae expulſionis & nitide proponit.

LE MOINE (*u*) qui BURTONIS textui propriam appoſuit ſententiam LEVRETUM ſequitur; eadem via ambulat DELEURYE (*x*).

STEIN (*y*) acutus ille doctrinae LEVRETIANAE expolitor & acris adverſariorum cenſor ſuum tribuit naturae, eamque opem fert quam ad HARVIE dixi.

Omnium auctorum contulit ſententias & pro illis qui

B natu-

(*p*) *Comm. IV.* 578.

(*q*) *Practical directions, shewing a method of preserving the perinaeum in birth, and delivering the placenta without violence.* Lond. 1767. p. 14. 43.

(*) *De non acceleranda ſecundinarum extractione*, Reſp. APPUN. Goett. 1768.

(*r*) Diſſ. II. p. 32.

(*s*) Geburtshilfe. Ed. 3. p. 104.

(*t*) Erfahrungen die vollſtändige Geburt betreffend. Kopp. 1766. p. 89.

(*u*) I. p. 198.

(*x*) *Traité des Accouchemens* Par. 1770. §. 850.

(*y*) Theoretiſche Anleitung zur Geburtshülfe. Caſſel, 1777. §. 195.

naturam respicientes, ab illa separationem & expulsionem postulant, militat egregius suo in opusculo AEPLI (z). Natura solvit placentam, artis est promovere exitum, si signa solutionis perfectae adsunt.

Strenuus naturae in arte obstetricia cultor cl. BAUDELOCQUE (a) contractionibus uterinis separationem placentae relinquit, expulsionem promovet.

§. V.

RATIONES FESTINANDAE EXTRACTIONIS ET PROCEDENDI MODUS.

Dicendum iam est, cur adeo celerem manum admoverint illi, cur cunctentur hi.

Omnibus, vetustissimis aeque ac recentibus auctoribus (§. II. III.) perspectum erat, secundas interdum foetum continuo sequi, ita ut eodem momento omnia nascantur; videbatur ipsis hic naturae maxime conveniens placentae exitus esse, & deficere illam, si, quod ut plurimum accidit, tempus aliquod foetus partui atque placentae egressioni interponitur, & quoniam foetu egresso inutilis fit placenta, quam ocyssime semovendam iusserunt. Hunc scopum assequi sese putabant veteres (§. II.) si funem attraherent, medicamenta, quibus pellens vis adscripta est, exhiberent, & mulierem cohortarentur, summis nixibus, spiritus contentione, tussi, sternutatione, vomitu artificiali deorsum premere abdominis contenta. Illi obstetricantium qui a MAURICEAU temporibus in eius partes transiere (§. III.), princeps auxilium manus operae tribuunt, & priorum methodum vel in totum reiecerunt, vel pro secundaria ope habuerunt.

Duo

(z) Die sichere Zurücklassung der Nachgeburt in bestimmten Fällen. Zürich. 1776.

(a) *L'Art des Acc.* Par. 1781. §. 858.

Duo igitur hic trutinanda ſunt, primum, num adeo neceſſarium ſit, momento partus ſecedere placentam? alterum, num procedendi illorum auctorum modus ſine noxa expectationi reſpondeat? Notari autem velim, me hic de naturali tantum placentae expulſione verba facere.

Primum quod attinet, ſciendum eſt, veteres uteri vires ignorantes perſuaſum ſibi habuiſſe, ipſum foetum ſuae nativitatis auctorem eſſe, putaſſe igitur, excluſo hoc, nihil ſupereſſe quod placentam, cui ſane nulla actio ineſt, propellere poſſet, atque uteri orificium continuo claudi & ſecundinarum quae cum foetu prolapſae non ſunt, exitum denegare; confirmavit hanc opinionem veriſſima obſervatio, qua conſtat, os uteri maxime dum foetus tranſibat, expanſum, ſuo elatere ſimulac extendens foetus exiit, iterum conſtringi. In eo autem erraverunt quod opinati ſint, tantum arctari illud, ut eam quam ante partum habuit anguſtiam acquirat, hodierna enim obſervatione confectum eſt, pluribus poſt partum horis ita hiare, ut digitos duo tresve capiat, & tota manus ſine multa moleſtia penetrare poſſit; idem & ſequente paragrapho ulterius eluceſcet. Foetum natum ante omnia a placenta, ligato & diſciſſo fune, ſeparandum eſſe, iam ſponte intelligitur.

Secundo examinandum eſt, an media auctoribus uſitata in veram puerperae ſalutem unice tendant. Medicamenta interna ſtimulantia a vetuſtiſſimis auctoribus commendata & a multis poſt Mauriceau nondum relicta, caſta nequaquam fert therapia. Mulier quidem vehementi parturitionis labore fatigata, proſtrataque, primo intuitu alimentorum & remediorum robore indigere videtur, & hanc ideam ſequentes veteres, puerperis proſpexerunt; ſera vero Medicos docuit experientia, tantam muliebri naturae ineſſe poteſtatem, ut partus negotio non fracta, novos ſuſcipiat motus, lac ſecernentes, hosque facile in nimium augeri, omnia proin-

de quae vim vi addunt perniciem afferre. Iamque fieri nequit ut medicamentum internum affumatur, quin toto in corpore propriam virtutem exerceat; quanta proinde mala roborantia, quin valide ftimulantia corpori inducant facile colligitur; quam aptum contra fit regimen puerperarum frigidum docet rarum febris in feminis hoc modo tractatis exemplum. Nixus quicunque voluntarii parturientis, atque attractio funis, placenta nondum foluta fed firmiter utero adhaerente efficiunt, ut uterus fimul deorfum feratur, invertatur atque inverfus extra vaginam prolabatur; quod trifte fatum, triftius haemorrhagiae letalis, inflammationis gangraenofae, convulfionumve certo fecum ducit. Funiculo medio placentae implantato fequuntur uteri inverfiones, marginibus vero fi inhaeret ille rumpitur; hoc & illo in cafu ex funis debilitate accidit. Copiofiffima apud auctores malorum his ex fontibus ortorum proftant exempla (*b*). Prudentiori quidem confilio fi avelli placentam geftit obftetricans manu intromiffa eam deglubit, quam quippe neque uteri inverfiones nec facile febres fequuntur, quum autem immediate poft partum firmus fit fecundinarum nexus, & hinc violenta debeat effe earum feparatio, ea nunquam fine atrocibus doloribus, rariffime fine dolorum partum fequentium moleftia, raro fine inflammatione atque fymptomatica febre vel & haemorrhagia, uteri vafis non contractis, fieri poteft. HARVIE (*c*) obfervaffe fefe dicit, ubicunque manus utero introducebatur, minus bene convaluiffe aegram. Ipfe MAURICEAU (*d*) mor-

(*b*) Inverfiones uteri interdum producunt vehementiores dolores & nixus, HARVIE p. 25. LE ROUX *Obf. fur les pertes de fang.* §. 95. Saepius vero eafdem funis inconfiderata adductio, producit, AMAND *Obf.* 160, 182. MAURICEAU *Obf.* 355. LE ROUX *Obf. fur les pertes de fang.* §. 96. Haemorrhagias fine inverfione notaverunt multi, five avulfa fit placenta, five parte tantum quadam feparata.

(*c*) p. 14.

(*d*) mortem octavo puerperii die, in femina quae tertio relictam adhuc placentam edidit, non huius retentioni sed violentiae, quae inutilis, ut extrahatur illa, adhibebatur, tribuit. Inflammatio uteri letalis post rudem manuum operam & remedia (*e*).

Malum igitur est manum praecociter ingeri, peius funem attrahi & feminae concussiones postulari, pessime medicamentis internis uti.

§. VI.

NATURA PLACENTAM PELLIT. AUXILIUM.

Per absurdum, uti vocant Logici, demonstratum iam est, praestare naturalem placentae expulsionem, reieci nempe omne acceleratum auxilium. Verum idem nuperrimi auctores, functiones uteri expiscantes, perbelle dilucidaverunt. RUYSCHIUS (*f*) primum, nihil agi, serio iussit, musculo in fundo uteri haerente, sua contractione primo solvente deinde expellente secundinas. Minuta quidem postea huius musculi potestas est, effectus tamen interim adscripti, utique locum habentes, veriori addicebantur caussae. Didicerunt sensim medici foetum ex utero sese non expedire sed huius contractionibus propelli, & eas tamdiu perdurare, doloresque ac nixus depellentes feminae, contractionum sequelas, donec omnia uteri contenta in lucem venerunt. Excluso scilicet foetu, uterus magis magisque, minuere volumen nititur, dumque contrahitur, irradicationes placentae extrudit, totamque solvit; paulo post so-

 lutam

(*d*) *Obs.* 162.

(*e*) Ib. *Obs.* 294. Similis fere, praegressa haemorrhagia *Obs.* 504.

lutam oſtio ſuo interno appellit, quo in loco ab explorante digito percipitur; hoc elaſticitate iamiam aliquatenus contractum, novo dolore expanditur (*g*), & tranſmittit tandem ſecundinas. Praecipua contractionis vis fundo uteri ineſt, craſſiſſima quippe, robuſtiſſimaque totius parte, multo ſane maiorem ille habet, quam tenuiſſimum debileque collum, docetque omne quod expellendo foetui ſecundinisque impenditur tempus, quo magis contrahitur uteri fundus, eo flaccidius fieri, eoque magis hiare orificium. Prouti non continuis ſed interruptis doloribus excutitur foetus, ita & placenta; interdum ultimi qui foetum pellunt dolores vehementia ſua ſimul ſolvunt atque expellunt (*h*); ſaepe eis ſolvitur & paulo poſt expellitur; alias egreſſo foetu ſilent dolores per horae quadrantem & ultra, dein iterum plus minusve magni ingruunt, cunctanter ſolventes expellentesque ſecundas.

Contractionis uterinae ſignum poſt foetum natum, manu habetur abdomini impoſita, qua uterus modo ſupra umbilicum elevatus, nunc infra eum eſſe percipitur; & efficaces in ſolvendis ſecundinis fuiſſe dolores ſanguis monſtrat ex vulva effluens, eum enim nunc aperta uteri vaſa emittunt.

Quidnam igitur obſtetricantis in naturali ſecundarum exitu officium eſt? en ſequentia facito.

1) Ligato & abſciſſo fune, manum mundatam abdomini imponat, examinans num contractione minuatur uteri ambitus, numve aut iners plane non contrahatur, aut contractus licet, inſolitum volumen retineat, & hinc gemellorum ſuſpicionem ſuſcitet (de qua re in poſterum). Primum ſi obtinet, manus illo abdominis in loco quem ſubtus uterus tenet

(*g*) Omnes uteri in partu contractiones orificium aperiunt.

(*h*) Hunc placentae egreſſum Veteres naturalem eſſe putaverunt, rarus autem eſt, atque mali ominis; uterus enim ea celeritate non contrahitur, & haemorrhagia gravior ſequi ſolet.

tenet, leniter circumducta, huius contractiones promovebit. Interim alterius manus digitis duobus bis circumvolvitur funis, quam proxime vulvae, & tensus retinetur non autem adducitur.

2) Si contrahitur uterus, & vaginae elabitur sanguis, manus hucusque abdomini impositae digiti duo, funiculo imponuntur, & eo duce in vagina promoventur ore uterino tenus, explorantque num iam adsit placenta. Si nondum; manus vagina extracta, & aqua refrigerata abdomen denuo fricat, ut eo citius contractione pellatur placenta. Hoc alternatim toties fit, donec ostium ingreditur placenta. Tum, si media parte sese offert (quod tamen rarius accidit, si uti praecepi funis attractus non est) digitis orificium paulo dilatatur, ut placenta prehendi &, iuncta nunc funis adductione atque leviore puerperae nixu, educi sensim sed lente queat; saepius, si inepte non tractus funis est, margine placenta intrat (natura enim semper eo modo expellit, qui facillimus est, margines autem, tota placentae massa, minus voluminosi sunt) eaque facilius prehendi & extrahi potest. Non raro, dum abdomen manus fricat, os uteri superat placenta, & tota exploratione in vagina reperitur. Quum iam ibi est haec, tribus manus unius digitis prehenditur, & vertendo educitur. Si ad vulvam pervenit, altera admovetur manus dum prior denuo postico latere placentam capit, & ulterius vertendo educit. Egressa omni, saepe membranarum finis os uteri nondum reliquit, & facile, si festinanter trahitur, rumpitur; duo igitur digiti, in furcam aperti, in ipsa vagina membranas comprehendunt, & leni tractione simulque versione educunt.

Utero antrorsum obliquo, lente omnia procedunt; iubent tunc auctores, una manu tensum tenente funem, alterius digitis duobus ori uterino admotis, deorsum retrorsumque deprimi funem, ut in axin derivetur uteri actio, &

& facilius ſolvatur placenta. Mihi haecce methodus non probatur, ſed manu abdomini impoſito prominentem uterum tollo, & frictione contractiones promoveo. Si ſoluta placenta ad os percipitur, hac in uteri obliquitate, poſſet miniſter abdomen uti dixi curare, & obſtetricans digitis oſtio admotis, extractioni proſpicere.

§. VII.

SOLUTA PLACENTA NON EXPELLITUR.

Dicto iam naturali ſecundinarnm partu, deflexiones a recta via exponi, atque ferendum debet auxilium doceri. Totidem ſequentibus paragraphis de ſingulis anomaliis dicetur.

Prima erit, placentae contractionibus quidem facta ſolutio, ſed non perfecta expulſio. Quando admodum lente contrahitur uterus, debilitatis prorſus viribus, accidit, raro quidem, ut ſolvatur placenta, orificium vero uteri non ſuperare queat prae pellentium virium debilitate; idem ex conſtrictione naturali, vel ſpaſmo orificium uteri claudente, evenire poteſt, contractionibus uterinis non regularibus, ſed convulſivis. Solutae placentae ſigna iterum ſunt eius ad explorantem digitum perceptio, ſimulque ſanguis fluens.

Expeditiſſimum hoc in caſu eſt manu utero immiſſa depromere ſecundas, idque cito fieri requiritur ſi cum periculo ſanguis profluat; quum contra omnia lente procedunt, ſanguis parca quantitate exit, & contractiones doceant quieſcere, inertem non eſſe uterum, non eſt quod feſtinemus, una poterit expectatione alterave praeterlabi hora; quo tempore ſi non pellitur, eximatur vellem. Non quidem deficiunt Medici qui relictam placentam nunquam quid in corpore mali creaſſe ſtatuant, quique ſi haemorrhagia aliudeve

gravius

gravius ſymptoma non urget, nunquam eximunt, uti RUYSCH qui 50 annorm ſpatio nullum ex relicta malum cognitum ſe habere ſummopere contendit, placentamque ſemper elapſis aliquot horis, diebus, quin menſibus ſine ulla matris moleſtia ſecutam eſſe; PLENCK (*i*) qui ad quindecim dies reſtare, tandemque exire vidit, nullo in matrem redundante damno, niſi cujus cauſae obſtetricis ineptae manipulationes fuere; VAN SWIETEN (*k*) qui poſt tridui moram integram nec putrefactam invenit; GEHLER (*l*) qui quarto die ſponte ſecedentem notavit; & auctores quos ETTMÜLLER (*m*) citat. Ex altera parte auctores, non illi ſolum qui ſemper extractionem feſtinant, ſed qui naturam ſedulo reſpiciunt, copioſa obſervata ex retentis ſecundis mala narrant. PARÉ (*n*) ſuffocationes uterinas oriri dicit, dum ex putrefacta vapores ad cor atque cerebrum aſcendunt. MAURICEAU copioſas obſervationes habet placentarum cum & ſine febre, ſuppuratione retentarum, femina vel ſublata, vel reſtituta. PUZOS (*o*) poſtquam inflammationes & febres putridas ſequi vidit relictam placentam, non amplius liquit. BAUDELOQUE (*p*) relinquendam non eſſe placentam, praecipit, ne morbi ex putrefactione oriantur.

Equidem qui ſine urgente indicatione nequaquam manum utero ingeri vellem, caſu de quo ſermo hic eſt eximo manu ſecundas, do quidem locum habere quod primo citati auctores obſervaverunt, verum & negare illas obſerva-

C tiones

(*i*) p. 111.

(*k*) *Comm.* IV. 579.

(*l*) *De utero ſecundinas expellente* Diſſ. II. p. 9.

(*m*) Diſſ. cit. §. V.

(*n*) L. 24. C. 8.

(*o*) p. 146.

(*p*) §. 905.

tiones non aufim quibus retentam putrefcere conftat placentam. Quumque nullum dari poffit criterion, incorruptam abituram effe, educendam fuadeo. Ergo fi contracto jam utero, horae fere fpatio non fequitur illa, extrahendam puto; poffet interim puerpera in conclavi ambulare, ut forfan redeant dolores expellentes. Qua ratione manus opera admoveatur fequente paragrapho dicam.

Si deficiens uteri contractio retinet placentam, flaccidum orificium facile penetrabit manus, fpafmo autem fi clauditur illud, difficulter aut plane non intrare valet. Hoc in cafu, fpafmus interdum aliquod poft tempus folvitur, dum igitur mala non urgent fymptomata, quod una fieri non poteft hora, altera praeftabitur, nonnulli auctores cum fucceffu fefe fotus & iniectiones emollientes adhibuiffe reliquerunt; his non proficuis, fpafmos fummo eorum remedio, opio fcilicet tollerem, quod & PLENCK, (*q*) commendat, eoque minus dubitarem, quo magis haemorrhagiae, convulfionisve gravius fymptoma urgeret. Alii auctores quum manu diftendere os nequeunt, placentam relinquunt, & iniectionibus in ipfum uterum factis impediunt, ne dum putrefcit placenta, reforptio mali humoris fanguinem inficiat.

Interdum foluta placenta oftio interno uteri undique fortiter apprimitur, idque uti PUZOS (*r*) dicit hermetice claudit, quod & LA MOTTE (*s*) obfervavit. Gravis atque incommodus hic eft cafus, dum enim ori uterino firmiter placenta appreffa eft, fanguis qui ex apertis uteri vafis effluit, exire nequit, extus nihil apparet, interna autem fit haemorrhagia, cujus fignum, elevatus nempe denuo fenfim cum mollitie uterus, quam primum apparet, protinus manum operi admo-

(*r*) p. 149.
(*s*) *Obf.* 378.

admoveri requiritur. Cautela vero opus, tenui enim collo, difficulter orificium diſtinguitur.

§. VIII.

PLACENTAE ADHAESIO.

Multo frequentius ſponte non exeuntis placentae impedimentum eſt eius non facta ſolutio. Plures huius rei cauſae ab auctoribus allegantur, uteri ex inertia non facta contractio, & firmioris adhaeſionis diverſitates; ſi enim lateribus uteri non fundo accrevit, debilis laterum vis non ſeparat adhaeſionem (*t*), celluloſa ſtipatior contractiones eludit ſecundum BAUDELOCQUE (*u*), induratas partes nimiam adhaeſionem produxiſſe idem (*x*) auctor eſt, quod & SMELLIE (*y*) aſſerit; ſabuloſam materiem in parte adhaerente placentae ſeſe ſaepius inveniſſe teſtatur CHAPMAN (*x*), mihi videtur praecipua pertinacis adhaeſionis cauſa eſſe lobulorum ſuperficiei uterinae in placenta profundior in uterum radicatio & uteri in ſulcos lobulorum quaſi incuneatio, unde fortiter licet ſe contrahat uterus, non ſe relinquunt implicitae partes.

Quaecunque ſit cauſa, placenta vel plane non vel partim tantummodo ſolvitur; rarius illud, vulgatiſſimum hoc.

Summam modo & rariſſimam ſi uterus inertiam habet, plane non contrahitur, ſuum volumen vix non ſemper aliquatenus minuit, & hinc, ut mihi videtur, aliquid ſaltem de placenta ſolvit, quod autem, ſi ſanguis non effluit, ignoratur,

(*t*) ROEDERER *Elementa*, Cap. XIV.

(*u*) §. 887.

(*x*) p. 239.

(*y*) §. 904.

(*z*) T. II. p. 453.

ratur, unde quoties ſanguis non apparet, penitus adhaerere placentam dicere ſolemus. Quamdiu hoc obtinet, omnimode cl. LE ROUX (*a*), qui expectari praecipit, aſſentior, horrida enim, ſemota placenta, ex inertis uteri hiantibus vaſis ſequeretur haemorrhagia.

Longe plurimae ex placenta calamitates oriuntur ſi una ſui parte utero adhaeret, altera ſoluta eſt; princeps & periculoſiſſima earum haemorrhagia eſt, vaſa enim libera non conſtringuntur, quia uterus adhaerente portione placentae rite contrahere ſe nequit, pleno hinc rivo ſanguinem emittunt illa. Aeque grave periculum eſt, ſi placenta media ſui parte ſoluta, margine undique adhaeret, (*b*) cujus cauſa ut plurimum funis praecox & inconſiderata attractio eſt; tum quidem ſanguis non effluit, interna vero haemorrhagia fit. Hinc omnes auctores praecipiunt quam ociſſime, manu ingeſta reliquum eſſe ſeparandum, omne eximendum; & omnino nihil potius fieri poteſt (*c*). Interdum moderate vel perparum fluit ſanguis, quaeritur igitur, num & tum protinus auxilium ferendum ſit; illi, qui nulla ex relictis ſecundis mala timent, rem ſibi committunt, ſperantes patientiam omnia vincere, qui contra putredinis vicem incurrere nolunt, manum operi admovent. Ex recentioribus nemo mihi notus eſt qui tantam naturae viribus fidem habeat, quam HARVIE, is enim, ſi uterus neque funiculi praepoſteris attractionibus nec manu fatigatus eſt, diutius 19 horis nunquam placentam retineri aſſerit (*d*), in eo tamen non penitus ſibi conſtat, quia paulo ante (*e*), naturam tres

(*a*) *Obſ. ſur les pertes de ſang.* Par. 1776. §. 87.

(*b*) p. 41.

(*c*) p. 32.

(*d*) Ibid. §. *62.* 325.

(*e*) Parte placentae ſoluta dum haemorrhagia gravis adfuit, SMELLIE III. 508. viginti guttas tincturae Thebaicae exhibuit, ceſſavit fluxus, & ſponte ſeceſſit placenta.

tres interdum dies imo ultra impendere posuit. Equidem puto, si uterus, horae unius post partum spatio, contraxit se, placentam vero retinuit, & nullum interim periculum minans sanguinis profluvii apparuit, neque internae haemorrhagiae signa adsunt, de sequente haemorrhagia nihil esse pertimescendum, & eatenus patienter posse eventum expectari. Ex altera autem parte placentam non putrescere sensim spondere non ausim, & non perspicio quid hoc in stadio mali ex manus opera necessario debeat oriri, si non ruditer proceditur; ea igitur nunc uti vellem. Prius tamen quam hoc fiat, non praetermittatur remedium quo ROEDERER (*f*) in nosocomio Goettingensi saepius usum se esse tradidit: in cubiculo scilicet incedat & ambulet aliquoties puerpera, doloribus hinc supervenientibus uterus se contrahit, atque placentam sine ullo auxilio expellet.

Tandem si manum adhibere constitutum est, sequentia observanda erunt: Femina supina, manus, ad ductum funiculi, dorso suo latus posticum vaginae spectans, pinguedine laevigata, & in conum angustata ingeritur, ori uterino digitus unus post alterum immittitur, quo sensim dilatetur; omnis si manus penetravit ducente semper fune, & ad placentam perventum est, a loco insertionis funiculi ad marginem promovetur, & quidem si pars aliqua secundinarum soluta iam est, ibi reliquum solvere incipit; sin tota undique adhuc firmata placenta est, bene explorent digiti, num membranae adhaereant, num ne, adhaerentesque ab utero abducant, ut manus inter illas atque uterum sit. Placenta vero ita solvatur: digiti in planum iuncti, & secundas inter atque uterum locati, alternatim hunc reprimunt, illas adducunt, & paulo intimius quavis vice penetrant; solutio cito fiat, ne diu durent dolores, non violen-

 ter

(*f*) *Opusc.* T. I. P. I. p. 481. est Diss. *de Causis necessario mortem in partu inferentibus* Resp. ZEIS. §. XV.

ter vero, ne laedatur uterus; quod solutum de placenta est, pollici semper & reliquis manus digitis interponitur; ergo si tota soluta est, manu iam comprehenditur, antequam extrahatur bene circumspicitur, num omni in parte soluta sit; dum extractio fit, manus simili quo in introductione modo dirigatur, simulque funis altera manu adducitur. Sub solutione iuvat uterum altera manu abdomini imposita retineri, ne vagetur. Si obliquitas antica locum habet, digiti manus non solvunt placentam, sed pollex.

§. IX.

PARTES RELICTAE.

Quam primum educta placenta est, bene examinari debet, num integra sit, numve remanserit quid. Non desunt & hic qui reliquias nihil mali secum trahere putent, uti HARVIE (*g*), tristia vero magno numero contrarii effectus prostant exempla; haemorrhagias externas & internas actu lethales, vel mortem saltem minantes observavere MAURICEAU (*h*), LA MOTTE (*i*), LE ROUX (*k*); febres eiusque gravissima symptomata, quae tamen, simul ac causa mali exemta erat, cessavere, iterum MAURICEAU (*l*), PARÉ

(*g*) p. 42.

(*h*) *Mal. des femmes grosses.* p. 358.

(*i*) *Obs.* 390, 392.

(*k*) §. 75. sq. 128. sq. 333.

(*l*) l. c. p. 256. *Obs.* 129.

RÉ (*m*), SLEVOGT (*n*), CHAPMAN (*p*), MORGAGNI (*q*) aliique.

Igitur ſive Medicus modo, dum dira haecce terrent, accerſitus, placentae partes reſtitaſſe videat, ſuſpiceturve, ſive ipſe placentam extraxerit, videatque integram ſecutam non eſſe, protinus manum denuo inducat, & quicquid anomali occurrit, placentae reliquias grumoſque ſanguineos, extrahat. Verum parimode obſervatio docuit, partes placentae induratas, ſcirrhoſasque, uti vocant (*r*), tenaciſſime utero adhaerere, & ſeparationem, quaecunque adhibeatur cura, laeſiones uteri & haemorrhagias, quae antea non fuerunt, tum demum creare; iſtae proinde, vi nullatenus avelli, ſed relinqui debent, quippe quae ſenſim ſponte ſolutae exibunt; iniectiones autem in uterum fieri, ne, ſi forſan putreſcant, inficiantur reſorptione putridi humores.

Periculoſiorem licet membranarum partis relictionem, quam placentae, putet PEU (*s*), nihil tamen moleſti ſequitur, paucoque tempore ſecedunt (*t*); interdum orificio interno

(*m*) p. 497.

(*n*) Diſſ. *de Aegra retentione ſecundinarum laborante*, Reſp. SEYFARTH, Jen. 1704.

(*p*) p. 132.

(*q*) *De Sed. & cauſis Morb.* Ep. 48. n. 28.

(*r*) SMELLIE, T. II. p. 453, 457. BAUDELOCQUE, §. 904, 905. THEBESIUS, §. 474.

(*s*) p. 497.

(*t*) SMELLIE, T. II. p. 462., quarto poſt partum die perfacile exiiſſe monet. LA MOTTE, *Obſ.* 396. vero febrem ex retentis vidit, ſed ſemel modo id ſibi contigiſſe refert, hanc tamen ob rationem ſedulo purgari uterum iubet.

terno obvertuntur, & lochia effluere prohibent, ſenſim vero ab eis per uteri collum atque vaginam tranſprimuntur, & farciminis forma prodeunt, uti notum.

§. X.

FUNICULUS ABRUPTUS.

Si placentae adhaerentis funiculus nimium adducitur, rumpitur. Accidit hoc in foetu perfecto eo facilius quo craſſior eſt funis, in immaturo quo junior eſt foetus, in mortuo, quod diutius de vita ceſſit. Vehementer terrere hoc ſymptoma obſtetrices ſolet, quae deficiente duce, placentam non amplius inveniri poſſe putant, protinusque accerſent medicum, placentam, quae contractionibus uteri ſoluta interim eſt, propulſaque, ex ipſa vagina perfacile eximentem. Omnes qui hunc caſum tetigerunt auctores (*u*), manu jubent utero immiſſa placentam deglubere atque eximere: non ſemper autem feſtinandum eſt; ut plurimum rumpitur funis, ſi non expectatis uteri propriis contractionibus ruditer attractus eſt, ſolvitur autem ſine auxilio placenta, dummodo utero, propriam vim exercendi, tempus concedatur. Igitur ſi nulla urgent moleſta ſymptomata, moram agat medicus, & uteri contractiones abdomen fricando, & feminae ambulationibus promoveat. Si contra periculum minantia adſunt, vel debilibus non poterit feminae doloribus propelli placenta, & retineri videtur haec, manu ingeſta auxilium feratur. Placentae, quae penitus adhaeret, ſuperficies foetalis ab uteri ſuperficie diſtinguitur vaſo-

(*u*) MAURICEAU, *Mal. des femmes groſſes*. p. 251. DIONIS, p. 228. LA MOTTE, p. 725. ſq. AMAND, *Obſ.* 87. CHAPMAN, p. 135. Malum dicit funem rumpi, quod ſoluta placenta, praeſente fune, facilius extrahatur. PUZOS, p. 142. LEVRET, *Art.* &c. §. 790. SMELLIE, T. II. p. 460. FRIED. §. 200, 201. STEIN, T. II. §. 492.

vaſorum in illa ramificatione eminente; membranas diſtinguit laevor. His igituratque utero interpoſita manus, ſolutionem & extractionem perficit uti §. VIII dictum.

§. IX.

PLACENTA INCARCERATA.

Primus, quantum mihi conſtat, hujus anomaliae mentionem facit PEU (*x*) interdum ſacco vel cellulae ſolutam adhaerentemve ineſſe placentam referens, eam deinde plurimi obſervatam deſcripſerunt (*y*). Convulſionibus hocce vitium tribuere primi auctores, verum recte ſequentes obſervant, ut plurimum incarceratam (*enkyſté*, *chatonné*) placentam nullas praeceſſiſſe convulſiones, & omnino nihil, praeter inaequalem uteri contractionem, ejus cauſam eſſe. Quoad ſedem etiam bipartitae opiniones ſunt, aliis in fundo, in lateribus aliis eam eſſe exiſtimantibus. In fundum collocavit SIMSON, uti dictum, latera autem tenere putavit LEVRET. Quemcun-

D

(*x*) p. 508.

(*y*) SIMSON *Obſ. au ſujet du Placenta*; *des deux cavités de l'uterus* &c. in *Eſſ. & Obſ. de Méd. d'Edinbourg*, T. IV. p. 112. ſingularem ſibi mente formavit ideam, uterum nempe (p. 147.) duo habere cava, ſuperius ſ. fundum, quod placentae, & inferius quod membranis dicatur; argumenta eius exponere huius loci non eſt, excepto illo quod maximam veri ſpeciem habet, placentam nimirum, quam aliquando in ſacco diſtincto reperit. Alii hac de re auctores ſunt: LEVRET, *Suite des Obſ. ſur les Acc. Lab.* p. 125. ſq. HARTTRAMFFT, §. VIII. SMELLIE, T. I. 248 T. II. 456, 459. PLEVIER, p. 170. CRANTZ, p. 150. ROEDERER, §. 352. THEBESIUS, §. 470. DELURYE, §. 864. BURTON, II. 88. STEIN, II. §. 495. LE ROUX, §. 96, 118. SOMMER, Beob. und Anm. über die in der Gebärmutter zurückgebliebene, und in einem Sack eingeschlossene Nachgeburt, 4. Braunschw. 1768. BAUDELOCQUE, §. 917.

cunque locum uteri occupet placenta, ſi debilior reliquo minus contrahatur ille, ſimulque firmius adhaereat placenta, in ſaccum circa hanc contrahetur uterus. Vera atque *completa* incarceratio, ubi toto in uteri cavo nil de placenta invenitur ſed paruum modo foramen, per quod, ſi abruptus non eſt funis, in aliud cavum quod utero alienum plane eſſe videtur, pervenitur, oppido rarius obſervatur: *incompleta* vero, ubi pars placentae conſtricta uteri parte comprehenditur frequentiſſime occurrit; hanc natura ſenſim removet, illa auxilio indiget. Si ergo horae fere poſt partum ſpatio placenta, ſive ſolutae ſigna adſint ſeu nulla, non ſequitur, & manu eximere eam conſtitutum eſt, manus vero utero ingeſta vacuum reperit, & parvulum foramen, quod cum abdomine communiare videtur, funemque tranſmittit, (fune abrupto difficulter foramen reperitur); huic caute digitus immittitur, dein alius additur, atque fit dilatatio, ſenſim alii junguntur, uſque dum tota manus ſuperaverit, placenta tum ſi ſoluta nondum eſt, prudenter deglubitur, eximiturque. Quo facto protinus denuo manus in uterum demittatur, coagula ſanguinis ex cyſtide promantur, atque expectetur, donec cyſtis contractione evanuerit; ſi enim, hoc neglecto, remanet illa, formantur ſanguinis grumi aperturam obſtruentes, haemorrhagiam, dum legitima contractio praepeditur, ſuſtinentes, gravesque poſticos dolores moventes.

§. XII.

PLACENTA OSTIO UTERI INHAERENS.

Ex profeſſo de iſthoc infortunio agere, hujus loci non eſt. Relego ad LEVRET (z), BRAND (*a*) auctoresque ab

(z) *Suite des Obſ. ſur les Acc. Lab.* p. 51. ſq.

(*a*) Diſſ. *de Secundis ambitui oſtii matricis interni adfixis.* L. B. 1770.

ab eis citatos, & recentiores ab eorum tempore observatores STEIN (*b*), AEPLI (*c*), LE ROUX (*d*), BAUDELOCQUE (*e*) &c. Mihi eatenus modo thema hocce tractare incumbit, quatenus naturae error manuum opera corrigendus est. Igitur si iteratis in graviditate occurrentibus haemorrhagiis suspicioni locus datur, & exploratione, qua corpus undique molle per apertum orificium digito percipitur, confirmatur, ostio uterino radicatam esse placentam, pro haemorrhagiae vehementia citius tardiusque succurrendum est. Quum nimirum, quodcumque sit graviditatis stadium, mitior est haemorrhagia, quies in lecto, abstinentia, saepius ad finem produci illam, permittunt, & expectari ostii uterini emollitionem; terrente contra haemorrhagia, non tam vi debet aperiri ostium adhuc durum, quam, docente LE ROUX (*f*) linteis mollibus aceto imbutis vagina repleri, quibus exceptus sanguis sistitur & exire prohibetur, simulque vi continuo sed leniter premente collum extenditur. Emollito tandem atque aperto orificio, manus lubrica placentam inter, atque collum ingeritur, eo in loco, ubi, si quaedam est separatio, facta esse percipitur; ascendit manus ad membranas usque, has lacerat digitis, & eo momento cavum ovi intrat, pedes foetus prehendit, extrahitque puerum. Quo facto, confestim denuo manum infert medicus placentamque omnem separat, solutamque eximit, cum grumis sanguineis.

(*b*) II. §. 468. sq.
(*c*) p. 113.
(*d*) l. c. §. 20. sq. 299. sq.
(*e*) §. 925. sq.
(*f*) §§. cc. & §. 264. sq.

§. XIII.

PLACENTA GEMELLORUM.

Jubent principia obſtetricia, non prius placentae curam eſſe habendam, quam foetus, ſi plures adſunt, omnes exiere, quia ut plurimum gemelli unam habent placentam, duasue concretas. Cognoſcitur autem nato foeto uno, alterum adeſſe, parva abdominis diminutione & remanente tumore maiore, praeduro; praecipue vero exploratione interna, ubi vel denuo membranae tenſae ſunt, vel ſi antea ruptae ſunt, pars quaedam infantis perquirenti digito occurrit. Quum ergo foetus lege artis omnes prodiere, & jam placentae animus advertitur, omnia obſervanda ſunt, quae circa foetus unici ſecundas ſupra dicebantur; contractiones ſcilicet uteri, ejusdemque expulſiones expectentur, & prouti ibi unus, ſic nunc bini funes eisdem digitis circumvolvantur; ſique in alterutro deficeret natura vel gravius aliquod moram non ferens ſymptoma ſuperveniret, illo ſuccurratur auxilio, quod ſupra dixi, manu nempe.

§. XIV.

PLACENTA ABORTUS.

Saepius fieri ſolet, partu, qui primis graviditatis menſibus fit, totum ovum ſimul abſcedere, parvum enim quia eſt, & placenta fere undique circumdatum, membranae hinc robuſtiores difficulter rumpuntur; exempla tamen non pauca ſunt, exiiſſe foetum restantibus ſecundinis, quae mala creaverunt ſymptomata. Diſpiciendum proinde eſt, qua ratione his medela ferri poſſit.

Primo tamen minus graves luſtrabo caſus, ubi nimirum egreſſo foetu, retenta ſine damno placentula eſt. Hanc prae-

coci-

cocibus illis temporibus diebus aliquot vel ſeptimanis poſt passum abortum a natura expulſum eſſe auctores (*g*) teſtantur; praecipiunt igitur (*h*), naturae rem eſſe relinquendam, praecipue manui locum non dari, utero adeo minuto duriſſimoque, atque vagina ſaepe, in primiparis nempe, admodum arcta. Poteſt tamen uno duobusve digitis ori uterino admotis, pars prominens prehendi extrahique, quin digito trans collum in ipſius uteri cavo nonnunquam ſeparari, eximique placenta (*i*); hoc primo ſaepe tentamine non ſuccedit, ſed diebus aliquot poſt repetito, factis interim injectionibus, datisque clysmatibus, tum ut plurimum levior praecedere ſolet haemorrhagia. Negotio huic egregie ſubvenit forceps minor LEVRETI (*pince à faux germe*) (*k*), quo non prehendi modo placenta, ſed & parum uteri collum extendi poteſt. Minus placet inſtrumentum quod eundem ad ſcopum excogitavit BURTON (*l*). Placenta, quam nec natura nec auxilia demunt, ſuppuratione cum vel ſine febre exit (*m*).

(*g*) MAURICEAU, *Obſ.* 164, 385, 395. GEHLER, *Diſſ.* II. p. 9. HARVIE, p. 34.

(*h*) MAURICEAU, *Tr. des Mal. des f. gr.* p. 257. DIONIS, p. 226. PUZOS, p. 147. LEVRET, *Art des Acc.* §. 791. BAUDELOCQUE, §. 944. praecipit medicum, ſi momento abortus praeſto eſt, digitos orificio uteri immittere, quo contractionem impedit, promoveat maiorem extenſionem, & egreſſum placentae. Si poſt ea demum vocatur, naturae rem eſſe committendam.

(*i*) MAURICEAU, *Obſ.* 75, 176, 208, 235, 164. LA MOTTE, p. 733. ſq. CHAPMAN, p. 132, qui nunquam relinquendam putat, ex haemorrhagiae metu, ſimulque DIONIS, l. c. carpit, quod remanere poſſe concesserit.

(*k*) *Suite des Acc. Lab.* p. 468.

(*l*) T. I. p. 456, §. 153. Tab XVII. fig. 19.

(*m*) MAURICEAU, *Obſ.* 244, 297, 362, 414, 462. &c.

Accidit interdum, ut, dum relicta placenta est, febres surrexerint cum capitis abdominisve insigni dolore, non remittentibus ante quam extracta fuerit placenta (*n*): tum igitur eo majori cura quaecunque exitum perficiunt, adhibenda erunt.

Inter illa vero quae incidere possunt symptomata nullum periculosius haemorrhagia est, nullumque frequentius (*o*), nam nisi faustissimo, sed rariore, eventu sponte solvitur, & cum sanguine eluitur placenta fluoris causa, ad mortem durare solet illa. Quare digitorum atque forcipis ope confestim allaborandum est ut semoveatur mali fons, quum autem pertinaciter clauso ore uterino ista non proficiunt, linteis iterum carptis & aceto imbutis, ad mentem LE ROUX sanguini obex ponitur.

Si post tertium mensem abortus factus est, eo major extensio & mollities uteri, eoque facilior digitorum opera est, quo termino graviditatis vicinior partus.

§. XV.

AN EGRESSA PLACENTA MANUS UTERO INTRODUCENDA?

Quod quemvis post placentae partum vel naturalissimum manus immittenda sit, ut exploretur num heterogeneum quid adsit, utque reliquiae & coactus eximatur sanguis plurimi auctorum fieri jubent (*q*); hoc in illis non miror, qui ipsam placentam, a natura expelli nolentes, manu promunt, ve-

(*n*) MAURICEAU, *Obs.* 119. *Tr. des Mal. des femmes grosses*, p. 257. AMAND, p. 138.

(*o*) Ej. *Obs.* 43, 104, 154, 179, 338, 474. LA MOTTE, p. 734. AMAND, p. 105, 120, 136, 140, 196. VIARDEL, p. 120.

(*p*) l. c. §. 276. sq.

verum nescio, quid anxietatis illos incurrerit qui uteri viribus propriam exonerandi molem tradunt curam. Equidem arbitror, nunquam manum, si hucusque immissa non est, absolutis omnibus ingerendam esse, certus, illam vim quae foetum atque placentam pepulit, plusquam purgando a reliquiis utero sufficere; hancque sententiam mecum alunt SWIETEN (*r*) & HARVIE (*s*). Ponunt quidem adversantes, interdum corpus heterogeneum superesse haemorrhagiae, dolorumque posticorum causam; nescio quid ejusmodi corpus sit, si neque abortivum ovum est, neque grumi sanguinei, neque polypus; hunc manu avelli nefas, illa corpora extrudunt contractiones; non intelligo quid carnosa massa esse debeat, quae cellulosa stipata firmiter utero adhaeret, nam sive vasculosa est, sive inorganica, illo in casu vasa cum uterinis communicant, tumque polypus est, inorganica vero massa quid sit, & quomodo formetur mente non capio, neque hic existere putem, quae nullibi in corpore humano reperitur (callos, exostoses &c. inorganicas non esse subtiles iniectiones docent).

Si autem placenta manus ope ex utero desumta est, utique posthinc denuo immittatur haec & prudenter averrantur omnia.

§. XVI.

QUID OBSTETRICIBUS PRAECIPIENDUM.

Obstetricum officium est partus naturalis esse ministras, &

(*q*) MAURICEAU, *Tr. des Mal. des femmes grosses*, p. 250. DEVENTER, p. 250. HOORN, p. 67. CHAPMAN, p. 238. PLEVIER, p. 82. THEBESIUS, §. 312. STEIN, I. §. 644.

(*r*) *Comment.* IV. p. 579.

(*s*) l. c. p. 17.

& quicquid ab hoc deflectit, reparare mulieres non debent. Igitur, prouti, me iudice, vertere infantes illis non conceditur, ita & placentam manu extrahere non velim; ſed egreſſo foetu, placentam patienter expectare, nunquam attrahere funem, explorare manu abdomini impoſita, num contrahatur uterus, & digitis oſtio uterino admotis, num percipiatur placenta, quumque haec oſtium partim ſuperavit, digitis aliquot eius exitum promovere, uti ſupra praecepi. Quod ſi vero, horae fere ſpatio placentam exire non videat obſtetrix, medicum virum accerſat.

Hoc quidem in civitatibus, ubi medici ſunt qui artem obſtetriciam exercent, fieri poteſt, ruri autem alia res eſt. Valet tunc illud: Melius eſſe anceps adhiberi remedium, quam nullum. Ibi quum deſint medici, & omnia peragant mulieres, ſane praeſtat his caſus exponi qui manus operam poſtulant, & doceri, quo modo ferri debeat.

